

M.

KIS LAP

AZ ÖREG DÁDE ÉS AZ Ő RAJKÓJA. (Lásd az 570. lapon.)

36. szám. — 1875.

Ára negyedévre 1 frt. 20 kr.

IX. kötet.

aeum-épület

CSÖNDES FERKÓ.

— Elbeszélés. —

MINDNYÁJAN, akik az iskolában voltunk. Csöndes Ferkónak neveztük. Igazi nevét majdnem egészen elfelejtettük, annyira illett a neki általunk adott név az ő zárkózott, hideg, komoly magaviseletéhez, mely teljesen megzavart mindenkit, aki hozzá kissé bizalmasabban akart közeledni.

És én mégis szerettem »Csöndes« Ferkót, sokkal inkább, mint többi pajtásaimat, kik lármás jó kedvvel hívogattak minduntalan játszani. Ferkót ritkán látta valaki nevetni. Mindig komoly, busongó volt s halvány arcát néha sajátságos szomorúság lepte meg. Ha valaki figyelmesen vizsgálta volna, bizonyosan azt mondja: »E fiú busongása alatt valami titok lappang.« De mit tudtam én akkor még az efféleről? Szeleburdi gyerek voltam magam is, tulajdonképen nem is tudtam, mi az a titok? Azt sem igen tudtam és nem is fürkésztem, mi vonz annyira Ferkóhoz, kíváncsiság-é, vagy szomorúsága iránti részvét? Soha sem törtem ezen fejemet, megelégedtem azzal, hogy szívem mélyéből szerettem Ferkót. A hol lehetett, szívességet tanusítottam irányában s nagyon örültem, ha Feri bármily esekély jelét adta annak, hogy engemet jobban szeret a többi pajtásoknál.

Mint mondtam, Ferkó ritkán játszott velünk s mialatt mi szabad időnket mulatozva töltöttük, ő folytonosan tanult, dolgozott. Szinte kényszeríteni kellett, hogy néha kissé kimenjen a szabad leve-

gőre. Pedig, ha néha mégis részt vett játékainkban, tultett mindnyájunkon: ügyesebb, erősebb volt s társas játékoknál mindig az a párt győzött, melynek ő volt a tagja. És valamint a játéknál, ugy első volt mindig az iskolában is. Megvallotta nekem, hogy az iskolánkban évenként kiosztatni szokott jutalmak közül az első díjat kívánja megnyerni. Ha az elsőt meg nem kaphatja, a többivel nem törődik, nem is kell neki.

— Milyen nagyravágyó! gondolám magamban. Ha az első jutalmat nem kapja, a többi nem is kell neki. Bezzeg én örvidenék, ha csak a legkisebbik jutalmat is elnyerhetném.

Mindez nagyon meglepett nemcsak engemet, hanem többi pajtásaimat is; pedig volt még sok egyéb is, amin eléget bámulhattunk. Ferkó körülbelöl leg-gazdagabb volt köztünk, minden hétre egy forint zsebpénzt kapott és mégsem költött soha egy krajczárt sem: a nagy vásárkor közönyösen járt a különböző bódék előtt, melyekben mi többiek, kiknek nem volt pénzünk, oly sok szépet tudtunk volna vásárolni; neki tele volt a zsebe pénzzel s nem vásárolt semmit.

Történt még ennél csodásabb dolog is, melyet akkor el sem akartunk hinni. Múlovar társaság érkezett a városkába s a nagy piac közepén építette föl a ezir-kuszt, melyben mindenféle bámulatos produkciók folytak. Nekünk iskolás gyermekeknek persze nem volt forróbb kívánságunk, mint hogy legalább egyszer megláthassuk a kötél-táncosokat, a gyönyörű, betanított lovakat, bohócokat. csakhogy ez nem könnyű dolog volt ám.

mert ötven krajczár volt a belépti díj s aztán, az előadások este lévén: szüleink, tanítóink nem akartak késő éjjelre a házból kiereszteni. Azonban tanítónk, ki szigoru de egyuttal jó ember volt, észrevette sóvárgásunkat s egy napon így szólt hozzánk lezcke után:

— Ha egész héten nem lesz panaszom ellenetek, elvezetlek a czirkuszba, mert látom, hogy mindig azon jár az eszetek és tanulni sem tudtok miatta. A szegényebbekért magam fizetem meg a belépti díjt; azok, kiknek van pénzök és el akarnak jönni, jegyezzék föl nevöket erre az iv papírosra.

Olyan éljen! t kiáltottunk a derék tanítónak, hogy szinte rengett belé a terem. aztán kapkodtuk egymás kezéből az ivet, hogy aláírjuk. Majd mindenkinek megvolt a pénze, mert hiszen két hét óta mindenki félretette minden krajczárját, azon reményben, hogy végre majd eljut mégis a czirkuszba. Midőn az iv Ferkóhoz került. — visszaadta s kijelenté, hogy nem írja alá, nem kíván a czirkuszba menni. Általános volt a bámulat s Béla, egy szintén vagyonos fiu, így szólt hozzá:

— Feri, adok én neked kölcsön pénzt, ha talán magadnak nincs,

— Köszönöm, viszonzá Feri kissé elpirulva, van elég pénzem.

Hogy van pénze, azt hittük. — de hát mire fordítja pénzét? Nem vett részt a mi mulatságainkban, nem költött semmire, amire mi kiadtuk pénzünket, nem engedett semmiféle csábitásnak, — mire tartogatta tehát pénzét?

Azt ellensége sem foghatta rá, hogy fősvénységéből vonakodik kiadni a pénzt.

Ahol egy szegény koldust látott, rögtön adott alamizsnát, még pedig nem egy-két krajczárt, hanem egy-két ezüst tizest. Egyszer pedig, a tél elején egy szegény iskolatársunknak hirtelen elhaltak szülei, a szegény fiu árván és nagy szükségben maradt s ekkor tanítónk fölszólított, hogy a vagyonosabb fiuk akadozzanak, ki mennyivel tud, a szegény, derék fiu fölsegelésére; — s Ferkó erre egy öt forintos bankjegyet nyújtott oda.

— Ez talán sok is lesz, kedves fiam, szólt a tanár meglepetve.

— Oh kérem, fogadja el tanár ur! Most van sok pénzem, adhatok, felelt Ferkó szerényen.

Elámultunk mindnyájan. Mire magyarázzuk e csodás viseletet? Öt forintot ajándékoz el egyszerre, és saját mulatságára sajnál ötven krajczárt! Ezt már csakugyan nem bírtuk megérteni. Pedig még ennél is meglepőbb dolgot vitt végbe Ferkó a tanév vége felé.

Iskolánkban, mint mondtam, évenként jutalmakat osztottak ki a tanárok. A legelső jutalom s a legfényesebb kitüntetés egy ezüst érem volt, melyre rá volt metszve a kitüntetett tanuló neve. Ezt természetesen csak az kaphatta meg, aki szorgalom és jó magaviselet által egyaránt kitüntette magát. — E legfőbb kitüntetésre kinek lehetett volna inkább joga, mint Ferkónak? Mi többiek nem is számítottunk rá. Mindnyájan egyhangulag kijelentettük, hogy Feri érdemli a kitüntetést, mert ő a legszorgalmasabb, a legjobb tanuló, magaviselete a legpéldásabb. Mi többiek ezt szívesen elismertük, mert szerettük őt. A tanárok pedig

ugy ítélték, mint mi. Különösen én igazán majdnem annyira örültem, mintha magam lettem volna kijelölve a díj elnyerésére s azon nap reggelén, midőn a jutalom kiosztásának kellett történni, így szóltam Ferkóhoz:

— Ez szép nap lesz reád nézve, Feri! Egyhangulag neked fogják ítélni a nagy jutalmat s én olyan büszke vagyok reád, mintha magam nyerném el.

Ferkó oly jókedvűen nevetett, mint még talán soha sem láttam; de aztán így válaszolt:

— No no, elébb meg kell lőni a medvét, csak aztán inni a bőrere. Meglehet, hogy úgy lesz, amint mondod, s úgy látszik, gyámtyám is számít reá, mert épen e napokban írta, hogy ha elnyerem a nagy érmet, huszszor annyit ad aranyban, a menyit az ezüst érem nyom, tehát körülbelül husz darab aranyat s ezen vehetek egy szép puskát minden hozzávalóval. Hanem, — még nincs a zsebembem a jutalom, ne alkudjunk előre a medve bőrere.

Láttam, hogy csak tréfál. Meglátott arcza kifejezésén, egész magatartásán, hogy biztosan számít a kintünetésre. De nem beszélhettünk tovább, mert hangzott a jeladás, hogy az előadások kezdődnek. Épen hittani óránk volt, én Feri

mellett ültem s szokásom szerint szórakozottan elbámultam valamin, midőn egyszerre arra eszméltem föl, hogy Feri föláll, mert a hittanár így szólt hozzá:

— Feri majd elmondja szépen azt a történetet.

Micsoda történetet? Én bizony nem figyeltem, nem tudtam miről volt szó. De emél nagyobb baj volt, hogy Feri sem látszék tudni azt, amit a tanár tőle hallani kívánt. Zavartan állt, néhány érthetetlen szót hebegett s aztán elhallgatott.

Nem úgy állt ott, mint máskor, midőn a tanár kihívta s ő bátran, folyékonyan elmondta, amit kellett; most sápadtan, zavartan, lesütött szemmel állt ott, mint akármelyik rosz diák. Én egészen két-

(Folytatása az 566. lapon.)

MIKULÁS. (Lásd az 566. lapon.)

eglát-
tartá-
tésre.
hang-
ezdöd-
Feri
em s
szerint
an el-
vala-
n egy-
ra esz-
l, hogy
mert a
y szolt

i majd
szépen
énetet.
a törté-
n bizony
gyeltem,
am miről
De ennél
baj volt,
i sem lát-
dni azt,
anár tőle
kivánt.
n állt, ne-
rthetetlen
egett sa-
hallgatott.
or, midőn
lyékonyan
sápadtan,
ott, mint
észen két-
(n.)

DRÁGA PERECZ. (Lásd az 575. lapon.)

ségbe estem ennek láttára. Ez már rossz jel a kitüntetés napján!

Néhány perc múlt el kínos csöndben; aztán a tanár mosolyogva mondá:

— Ugy látszik, többet tettem föl Feri emlékező tehetségéről, mint kellett volna. Ha nem tudod könyv nélkül, kedves fiam, itt a könyv, olvasd fennhangon.

Mért pillantott Feri oly fájdalmasan maga körül? Mért reszketett hangja mindinkább, amint a Szentírásból elolvasta Ananias és felesége történetét, kiket az Ur halállal büntetett, mert esalárd hazugságot mondtak? Szegény Feri alig bírta végig olvasni, aztán sápadtan leült s midőn kérdém, hogy talán beteg? — csak kezével intett, hogy hallgassak.

A hittanár azután, a Szentírásból felolvasott eseménnyel kapcsolatban hosszan fejtegette előttünk, mily csúf bűn a hazugság s hogy habár Isten nem büntet is halállal minden hazug embert, a büntetés mégis utóleri a bűnöst, ha nem e földön, hát a másvilágon s csak azok remélhetnek bocsánatot, kik jóvátették hibájokat s önként bűnhődtek már itt a földön.

A délutáni szünórában kerestem Ferkót, de hiába, sehol sem tudtam nyomába jutni. Végre megtudtam, hogy mindjárt a lezke után az igazgatóhoz ment. Csak este találkoztam ismét vele; nagyon sápadt volt, kivörösödött szemei azt bizonyították, hogy sirt, de azért mégis sajtóságos meglegedés, valami titkos öröm látszott arcán, mely egészen szokatlan dolog volt e komoly fiunál. Valjon mi történt?

Megtudtam nemsokára, s a mint megtudtam, az anyira elszomorított, hogy azután még Ferkónak kellett engemet vigasztalnia.

Hallatlan dolog volt az! Az egész iskola egy álló hétig arról beszélt, anélkül, hogy valaki megfejtene tudta volna. Ferkó visszaütötte az érmet, melybe az ő neve már bele is volt vésve! Nem tartotta magát méltónak a kitüntetésre, eloadta aggodalmait az igazgatónak és úgy látszik, az igazgató egy véleményen volt Ferkóval, mert az érmet egy más fiú kapta, új nevet vésettek belé.

(Folyt. követk.)

MIKULÁS.

(Képpel az 504. lapon.)

JÓ NAPOT, jó napot,
Kedves asszony néni!
Vajjon a Mikulást
Az idén hogy méri?

Itt van egy piczula,
Krampuszt adjon érte.
Hanem azt megmondom:
Boségesen mérje!

Feje, keze, lába
Java szilva legyen,
Hogy otthon nevetve
A krampuszt megegyem!

No még ráadásul
Kis püspök hadd járja!
Szeretem, mivel hogy
Fehér a szakála,
Mégis, mint almának,
Piros az orezája!

A KIKETA MIKULÁS SZERET.

(Beszélyke.)

Tudom én jól, hogy nem mondok valami nagy ujságot, ha azzal kezdem ezt a kis történetet, hogy a Mikulás karácsony előtt kezd ide-oda járni. Azt pedig semmiképen sem akarom elhinni, hogy volna olyan gyermek, a ki ne tudná, hogy ki és mi az a Mikulás? Mert hát Mikulás bátyám uram (még akkor is »bátyám uram« ő, ha olyan iczinkó-piczinkó is, mint példának okáért egy kicsi czicza mikor kétlábára áll, és elkezd mosakodni, azaz kis lábáival bajuszos orezácskáit czirógatni) mert hát — a mint mondom: — Mikulás bátyám az ő neve napján, ami pedig december elején van, sorba látogatja a jó gyermekeket, — mert ő csak ezeket szereti — és viszik szobánál-szobánál ajándékokat, a miért jól viselték magukat. A rossz gyermekek nem kapnak semmit, — hiába sirnak. Ezért a jó, ajándékozó tulajdonságáért ismeri s várja olyan nehezen minden gyermek Mikulás bátyám uramat, aki éppen úgy mint Jézus, a jó kis gyermekeket szereti.

Szóval, az a Mikulás egy igen kedves, jó bátyám uram, a ki nem szokta magát mutogatni, és mikor az ajándékokat lerakja a gyermekek számára, rendszeren láttatlanul eloson — de a kit azért mégis, Karácsony felé, az emberek kitesznek az ablakba, s a bolt-kirakatba — ijesztőnek, hogy hát az a csunya Mikulás, a kinek a képe, ruhája fekete és veres mint az ördögé és a ki úgy fel van tollazva, hogy majd elröpül, nemsokára el

fog jönni, hogy a jó gyermekeket megajándékozza, a rosszakat pedig megbüntesse. Várták is mindenfelé a Mikulást — és így azok a gyermekek is, akiről ez az én történetem fog szólni.

... Már sötét este volt, a gyertyából jó darab leégett, a mákos tészta is egy szálíg kifogyott a tálból, és a gyermekcsereg — a vacsorát illedelmesen megköszönve — egyenesen berontott, mint valami ellenség, a legnagyobb szobába, mely ugyancsak be volt fűtve, mivelhogy kívül csikorgó hideg tette keményé a sűrű lehulló havat. Volt aztán láрма, vidám kaczagás! A kis vitéz csereg nem igen törődött most a hideggel, hanem ide-oda szaladgált, és ugyancsak kiáltozott: — Dióra kártyázunk, dióra kártyázunk!

A gyermekek tizen voltak, mindössze a kis házi gazdákkal együtt, kik között Sanyika volt a legkisebb. Azaz hogy ő, mindnyájánál kisebb volt. Akkorka, mint az a kicsi — angyal, a melyik a szoba falára volt festve. Mert hát négy vendég is volt. A szöske unokatestvérek, a kiknek a haja olyan fehér volt, mint a len. Azért hívták őket szöske Tihanyi fiuknak, a kik között azouban mégis legszökébb volt Antika, aki elhatározta, hogy tengerészkapitány fog lenni, pedig ő se sokkal nagyobb volt még a Sanyikánál. Csak ők ketten nem jártak még iskolába, a többi gyermek már tudta forgatni a könyvet, sőt Tihanyi Pista és Edi, meg a Péteri Béla — Sanyika legöregebb bátyja — már tanulni is tudtak belőle, sőt még Ágneske és Juliska is, a Sanyika kicsi nénikéi. A ne-

ségbe estem ennek láttára. Ez már rossz jel a kitüntetés napján!

Néhány perczmúlt el kínos csöndben; aztán a tanár mosolyogva mondá:

— Ugy látszik, többet tettem föl Feri emlékező tehetségéről, mint kellett volna. Ha nem tudod könyv nélkül, kedves fiam, itt a könyv, olvasd fennhaugon.

Mért pillantott Feri oly fájdalmasan maga körül? Mért reszketett hangja mindinkább, amint a Szentírásból elolvasta Ananias és felesége történetét, kiket az Ur halállal büntetett, mert csalárd hazugságot mondtak? Szegény Feri alig bírta végig olvasni, aztán sápadtan leült s midőn kérdém, hogy talán beteg? — csak kezével intett, hogy hallgassak.

A hittanár azután, a Szentírásból felolvasott eseménynel kapcsolatban hosszan fejtegette előttünk, mily esuf bűn a hazugság s hogy habár Isten nem büntet is halállal minden hazug embert, a büntetés mégis utóleri a bűnöst, ha nem e földön, hát a másvilágon s csak azok remélhetnek bocsánatot, kik jóvátették hibájokat s önként bűnhődtek már itt a földön.

A délutáni szünórában kerestem Ferkót, de hiába, sehoh sem tudtam nyomába jutni. Végre megtudtam, hogy mindjárt a lecke után az igazgatóhoz ment. Csak este találkoztam ismét vele; nagyon sápadt volt, kivörösödött szemei azt bizonyították, hogy sirt, de azért mégis sajtáságos meglegedés, valami titkos öröm látszott arcán, mely egészen szokatlan dolog volt e komoly fiunál. Valjon mi történt?

Megtudtam nemsokára, s a mint megtudtam, az annyira elszomorított, hogy azután még Ferkónak kellett engemet vigasztalnia.

Hallatlan dolog volt az! Az egész iskola egy álló hetig arról beszélt, anélkül, hogy valaki megfejtene tudta volna. Ferkó visszautasította az érmet, melybe az ő neve már bele is volt vésvé! Nem tartotta magát méltónak a kitüntetésre, eloadta aggodalmait az igazgatónak és ugy látszik, az igazgató egy véleményen volt Ferkóval, mert az érmet egy más fiu kapta, új nevet vésettek belé.

(Folyt. követc.)

MIKULÁS.

(Képpel az 564. lapon.)

JÓ NAPOT, jó napot
Kedves asszony néni!
Vajjon a Mikulást
Az idén hogy méri?

Itt van egy piczula,
Krampuszt adjon érte.
Hanem azt megmondom:
Boségesen mérje!

Feje, keze, lába
Java szilva legyen,
Hogy otthon nevetve
A krampuszt megegyem!

No még ráadásul
Kis püspök hadd járja!
Szeretem, mivel hogy
Féher a szakála,
Mégis, mint almának,
Piros az orezája!

A KIKETA MIKULÁS SZERET.

(Beszélyke.)

TUDOM én jól, hogy nem mondok valami nagy ujságot, ha azzal kezdem ezt a kis történetet, hogy a Mikulás karácsony előtt kezd ide-oda járni. Azt pedig semmiképen sem akarom ellhinni, hogy volna olyan gyermek, a ki ne tudná, hogy ki és mi az a Mikulás? Mert hát Mikulás bátyám uram (még akkor is »bátyám uram« ő, ha olyan iczinkó-piczinkó is, mint példának okáért egy kiesi czicza mikor kétlábára áll, és elkezd mosakodni, azaz kis lábáival bajuszos orzácskáit czirógatni) mert hát — a mint mondom: — Mikulás bátyám az ő neve napján, ami pedig december elején van, sorba látogatja a jó gyermekeket, — mert ő csak ezeket szereti — és visz nekik szebbnél-szebb ajándékokat, a miért jól viselték magukat. A rossz gyermekek nem kapnak semmit, — hiába sirnak. Ezért a jó, ajándékozó tulajdonságáért ismeri s várja olyan nehezen minden gyermek Mikulás bátyám uramat, aki épen úgy mint Jézus, a jó kis gyermekeket szereti.

Szóval, az a Mikulás egy igen kedves, jó bátyám uram, a ki nem szokta magát mutogatni, és mikor az ajándékokat lerakja a gyermekek számára, rendszeren láttatlanul eloson — de a kit azért mégis, Karácsony felé, az emberek kitesznek az ablakba, s a bolt-kirakatba — ijesztőnek, hogy hát az a csunya Mikulás, a kinek a képe, ruhája fekete és veres mint az ördögé és a ki úgy fel van tolazva, hogy majd elröpül, nemsokára el

fog jönni, hogy a jó gyermekeket megajándékozza, a rosszakat pedig megbüntesse. Várták is mindenfelé a Mikulást — és így azok a gyermekek is, akiről ez az én történetem fog szólni.

... Már sötét este volt, a gyertyából jó darab leégett, a mákos tészta is egy szálíg kifogyott a tálból, és a gyermekesereg — a vacsorát illedelmesen megköszönve — egyenesen berontott, mint valami ellenség, a legnagyobb szobába, mely ugyancsak be volt fűtve, mivelhogy kívül csikorgó hideg tette keményé a sűrűn lehulló havat. Volt aztán lárma, vidám kaczagás! A kis vitéz sereg nem igen törődött most a hideggel, hanem ide-oda szaladgált, és ugyancsak kiáltozott:

— Dióra kártyázunk, dióra kártyázunk!

A gyermekek tizen voltak, mindössze a kis házi gazdákkal együtt, kik között Sanyika volt a legkisebb. Azaz hogy ő, mindnyájánál kisebb volt. Akkorra, mint az a kicsi — angyal, a melyik a szoba falára volt festve. Mert hát négy vendég is volt. A szöske unokatestvérek, a kiknek a haja olyan fehér volt, mint a len. Azért hívták őket szöske Tihanyi fiuknak, a kik között azonban mégis legszökébb volt Antika, aki elhátározta, hogy tengerészkapitány fog lenni, pedig ő se sokkal nagyobb volt még a Sanyikánál. Csak ők ketten nem jártak még iskolába, a többi gyermek már tudta forgatni a könyvet, sőt Tihanyi Pista és Edi, meg a Péteri Béla — Sanyika legöregebb bátyja — már tanulni is tudtak belőle, sőt még Ágneske és Juliska is, a Sanyika kicsi nénikéi. A ne-

velő ur rendet csinált az apróság között, mely nagy széközörgetéssel telepedett az asztalhoz s kapkodott a kártyához, melyből Sanyikának jutott a legnagyobb csomó, a ki semmikép sem adott volna abból senkinek.

Ekkor a nevelő ur elővette a diószaesköt, tartalmát egyenlően szétosztotta a játszók között, és a kártyázás nagy zsvivajjal megkezdődött. Egy óra mulva minden dió Sanyikánál volt — pedig ő még nem tudott kártyázni. Hanem ő ezt nem hitte el s mindig ő neki kellett nyerni, máskülönbén sirt. A nagyobbak aztán inkább engedték nyerni a kis daczost, csak ne siron. Hanem mivel Antika igen elszomorodott, mikor Sanyika elnyerte a dióját és

nem akarta visszaadni, azt mondta Béla, hogy az illetlen dolog s nem akarta engedni, hogy Sanyika velök játszék, amiért

az aztán oly mérges sirásra fakadt, hogy a másik szobából is bejöttek.

— Csitt! mondta édes anyja, mert

akkor nem hoz semmi ajándékot a Mikulás! Már nemsokára itt lesz. Most játszatok abba, hogy: ki nyeri el a Mikulást?

Ugy lett, s persze hogy a kis daczos önző Sanyika nyerte el ismét a Mikulást is. Jól van tehát, legyen az övé!

— Ugy van! — mondá a mama, és felnyitá az ajtót, melyen egy feltollazott, ördögforma fekete emberke ugrott be, egy szekrényt huzva maga után.

— A Mikulás! — kiálták a kis gyermekek megijedve s szertefutva, sikoltozva.

— Igen, a Mikulás! — szól Sanyika édes anyja — és mivel Sanyika elnyerte, hát legyen az övé. Menj hozzá, Mikulás bácsi!

A kis Sándor, ki nagyon megbánta már, hogy elnyerte a Mikulást, azt gondolva, hogy mennyi mindenféle szép ajándéka lesz neki, sikoltozva bujt a kalyha mögé.

— Én nem nyertem el, én nem nyertem el! — kiáltozta rémulten.

Ekkor az édes anyja kezébe vette a kis Mikulást, mely bizony csak

— Pszt! Valaki kaparja az ajtót! — szól ekkor Béla.

— Talán a Mikulás?

fából volt és úgy rángatta dróton a nevelő ur, hogy mozogjon, ugráljon és hajtogassa magát, mint egy kis ember;

asztán a kis ládával együtt letette az asztalra.

— Hát csakugyan nem nyerted el? kérde Sanyikától, ki azt mondta:

— Nem, nem! ők nyerték el!

A mama mosolygott és kinyitotta a kis szekrényt, melyet a Mikulás húzott maga után, s melyben szebbnél-szebb csillogó ajándékok: aranyos diók, ezüst pénzek, apró játékok és kicsi képes könyvecskék, cukros és ízletes aszalt gyümölcsök voltak.

— Sándor beismerte, hogy nem ő nyerte el a Mikulást — mondá a mama, és pedig azért, mert félt tőle, s mert nem hitte, hogy az ajándékokkal maga a Mikulás is megjelenjen, azért tehát a szép ajándékokat kiosztom köztetek és azokból Sándor nem fog kapni. E szép ajándékokat nektek hozta a Mikulás, ki csak a jó gyermekeket szereti, milyenek ti vagytok, Sándorkát pedig nem szereti, mert ő mindent csak magának akar ami szép, jó és kedves, és a helyett, hogy azokat igazságosan megosztaná, daczosságával elrontja még társai multságát is.

És a mama kiosztá a szép ajándékokat. Sanyika pedig szomorúan sirva fakadt, midőn látta, hogy nem kap semmit. Hanem kis társai megsajnálták a szomorkodó kicsi fiút, ki azt rebegte, hogy ezentul úgy viseli magát, hogy szeresse őt is a Mikulás, s megoszták vele ajándékaikat, Sanyika pedig szétozott dióival viszonzta az ajándékot és sokáig kedves örömei közt vidáman folyt a játék.

Tóth József.

AZ ÖREG DÁDE ÉS AZ Ő RAJKÓJA.

(Képpel a czímlapon.)

KICSI viskó, szellős, rongyos,
Földből alig látszik;
Tetejének foszlányival
A szél koma játszik.

Kunyhó előtt öreg dáde
Nagybúsán hallgatja:
Rajkója a kis zengő fűt,
Mily hévvel nyaggatja.

Húzzad, húzzad kicsi fiam,
Húzzad, amint bírod;
Jól esik, ha hegedűdbe
Bánkat belesírod.

Hejh, Faraó dicső népe
Voltunk egykoron mi.
El is lehet a sorsunkon
Mélyen szomorodni!

»Ne sirjon kend, öreg dáde —
Magyar a barátunk!
Sirva vigad, hogy hane ki
Szépen muzsikálunk!

Már pedig én, édes dáde,
Ezt a hegedűt ni:
Nyúzom, amíg kendet dússá
Fogom hegedűlni!

Irni, olvasni tanulok,
Amint telik tőlem.
Uj magyarból igazán di
Magyar lesz belőlem!

A MEXIKOI AGÁVE.

(Képpel az 576. lapon.)

MINAP lerajzoltam nektek az agáve növényt, amint nálunk melegházban virít; most láthatjátok, milyen ez az érdekes virág otthon, Amerikában, Mexikóban, hol vad állapotban tenyész. És otthon az agáve nem pusztán ékességre szolgál

mint nálunk, hanem igen hasznos növény, úgy hogy »az ország tehené«-nek nevezik, mert nemcsak nedvét fejik ki az utolsó csöppig, hanem még kiszáritott leveleit és törzsét is fölhasználják.

Vadon állapotban az agáve rendkívül nagyra nő. Van olyan is, mely kiterjesztett leveleivel ötven négyszög lábnyi területet foglal el, tehát majdnem egy egész kis szobát. Tüskékkel fegyverzett levelei roppant vastagok, husosak és tele vannak nedvvel; ezt a nedvet azonban csak akkor lehet használni, mikor a növény öt évesnél már idősebb. Öt éves kora után kezdi a növény kihajtani virágszárát is és ekkor érkezik meg ideje, hogy csapra verjék, igen bizony csapra, mint nálunk a boros hordót. Ez pedig következő módon történik:

A növényen, melynek nedvét le akarják csapolni, letördelik a levelek tüskéit, aztán a virág szárához legközelebb levő leveleket lenyesik, ott pedig, ahol a virág szára a törzsből kinő, egy kis lyukat vág, melybe a nedv lassanként összefoly

a növényből. Néhány napig nem nyulnak hozzá a nedvhez, hanem mindig nagyobbra vájják a lyukat s végre, mintegy két hét múlva megkezdődik a szüret. Ekkor tudniillik lopótökökkel kiszívják a lyukban összegyűlt nedvet, börtömlőbe gyűjtik s otthon nagy kádákba öntik. És ez a szüret eltart két hónapig is, mert egyik napról a másikra abban a lyukban mindig összegyűl a nedv, mindig újból ki lehet szedni.

Ezt a nedvet az ottani lakosok mezviznek nevezik, mert a nedv igen kellemes, édes ízű italt nyújt. Mikor a kádba már sok összegyűlt, rövid ideig nyugodtan állani hagyják s egy-két hét múlva a nedv megtisztul, s kedves, üdítő itallá lesz, melyet bor és víz helyett lehet inni s mely hosszú ideig eláll a nélkül, hogy megromlanék. A kik városokban laknak, azoknak persze nincs ilyen növényük s pénzen veszik a jó italt. Így aztán a vidékiek szép pénzeeskét bekapnak s egy-egy agáve növény évenként 20—30 frt. jövedelmet is ad.

A FAVÁGÓ ÉS A RÓKA.

— Aesop meséje. —

(Képpel az 568—569. lapokon.)

ÜLDÖZŐBE vette a rókát egy nagy vadász-csapat s ugyancsak szorongatta, úgy, hogy róka koma már nagyon szepeggett és nem tudott semmiképen menekülni. Végre az erdő felé iramodott s megpillantván ott egy favágót, kérte, rejtse el, majd hálás lesz jószágáért.

— Jól van, felelt a favágó, rejtőzzél ide a kunyhóba addig, míg a vadászok odább mennek.

A róka beosont a kunyhóba s csakhamar ott termettek a vadászok, kik közül az egyik kérdé a favágótól:

— Nem láttál erre futni egy rókát? Nem láttad, mely irányba menekült?

— Nem én, felelt a favágó.

De midőn ezt mondá, ujjával egy szersmind a kunyhó felé mutatott, hogy elárulja az ott rejtőző rókát. Szerencsére a vadászok a jelt nem vették észre s gyorsan elvágattak.

A róka jól látott mindent s mikor a vadászok már eltűntek, előbujt a kunyhóból és minden szó nélkül odább indult.

— Ohó! kiáltá a favágó, hát ez a köszönet? Ez a hála azért, hogy megmentetem életedet?

— Ez bizony, felelt a róka. Ha kezzeddel épen olyan becsületesen bántál volna, mint nyelveddel, bizonynyal háladatos volnék; de az álnok áruló csak megvetést érdemel.

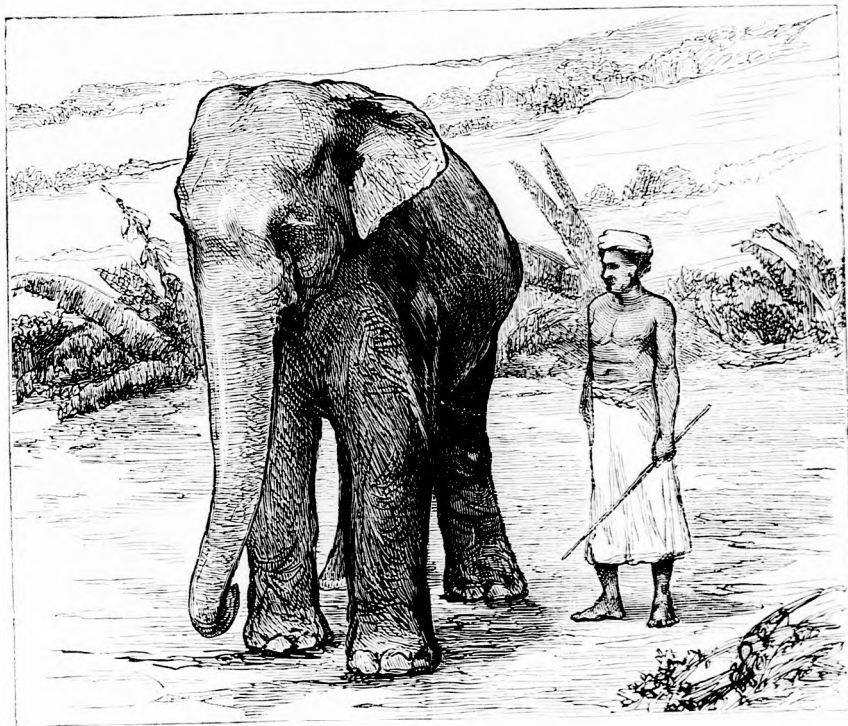

A MEXIKÓI AGÁVE VAD ÁLLAPOTBAN. (Lásd az 570. lapon.)

SZENT ELEFÁNT SÉTÁJA.

§ ZENT elefánt? Az bizony, már ha nem is igazán szent, hanem legalább annak tartják az emberek. Az az ország, ahol ez a furcsaság történik, nagyon messze van tőlünk, Ázsiában s Keletindia a neve, ott találhatók még elefántok vad állapotban is a rengeteg erdőkben.

A keletindiai szürke elefánt nagyon könnyen szelidíthető állat, még ha nem is egészen fiatal korában fogják el. Tartanak is ott sűrűn nagy elefánt-vadászatokat, még pedig kétféle módon: vagy puskával, lándzsával, hogy megöljék s nagy agyarait elszedik, mert, mint tud-

játok, ebből kerül az elefántsont, mely igen becses és szép portékák készítésére szolgál. Ha élve akarják elfogni az elefántot, akkor persze nem bántják, nem sebzik, hanem hajtóvadászatot rendeznek. Ilyenkor sok száz ember gyűl össze s mindenekelőtt erős czölöpökkel nagy helyet körül kerítenek, aztán ide terelik a megriasztott vad elefántokat és

fogságban tartják, míg egészen kiéheznek. Ekkor egy-egy vad elefántot két szelid között haza kísérnek, néhány hétig gondos őrizet alatt tartják s ezalatt annyira megszeliidül, hogy mindenben engedelmeskedik gazdájának, — dolgozik mindenfélét, hord terhet, húz szekeret stb. És mivel ilyen hasznos állat, a jámbor hinduk azzal tisztelik meg, hogy templomaik udva-

rán tartanak egy-egy elefántot, melyet szentnek tekintenek.

Az ilyen szent elefántnak persze jó dolga van, nem hordoz terhet, nem dolgoztatnak vele semmit, hanem jól tartják s koronkint még meg is sétáltatják, hogy ne unatkozzék. Komolyan, méltóságosan lépdél a hatalmas állat vezetője mellett s mindig szépen visszatér a templom udvarára, hol aztán az ájtatos emberek térdre borulnak előtte és mint szentet imádják.

JÉGBARLANG ERDÉLYBEN.

(Képpel az 576. lapon.)

Kedves Forgó bácsi!

FÉLVE küldöm e sorokat és a mellékelt rajzot kedves Forgó bácsinak azon kéreással, szíveskedjék azokat a »Kis Lap«-ban közzétenni. Nem tudom, érdemesnek fogja-e találni kedves Forgó bácsi a közlésre, de azt mindjárt előre megvallom őszintén, hogy csak a leírás az én munkám, a rajzot kedves nagybátyám készítette. (Szívesen közlöm mindketőt. F. b.)

Az idei nyári szünidők alatt történt, hogy vidékünkön egy nagyobb társaság kirándulást rendezett a díjszíturi jégbarlanghoz. Képzelem, hogy kis olvasótársaim közül csak kevesen tudják, hol van ez? Bizony itt az erdélyi részekben sem mindenki tudja s én magam is, ámbar nem igen messze lakunk tőle, sokáig csak hírből ismertem. Abrudbányától, melyet minden térképen megtalálhatni, mintegy tíz mérföldnyire fekszik, a határhegyek egyikén és ámbar nehéz hozzáférni, érdemes a fáradságra, mert ez a barlang a legérdekesebb természeti ritkaság, mely épen a legforóbb nyár idején tele van a legesodásabb alaku jégtömegekkel.

Addig, míg kocsin lehet memi, kényelmes a kirándulás. De csakhamar roppant hegység közé jutottunk s végre gyalog kellett folytatnunk az utat, mindig följebb-följebb; utóljára már ösvényt sem láttunk s tüskön-bokron át kapaszkodtunk vezetőnk után. Többször megmepihentünk és végre, mikor már mintegy négyezer lábnyi magasságra jutottunk, vezetőnk egy kis nyílásra mutatott a hegy oldalán, s azt mondta, hogy cél nál vagyunk.

A barlangba mélyen kell leboesátkozni, mintegy ötven láb hosszú létrán s ekkor az első üregbe jutunk. Itt a szemnek elébb hozzá kell szokni a félhomályhoz de azután bámulva látunk egész szénaboglya alaku tömegeket csupa csillogó jégből. Ez azonban még semmi. A legszebb látvány a másik üregben várt reánk. Vezetőnk előre ment és fáklyákat gyújtott s midőn beléptünk, azt hittem, hogy valami mesebeli tündér gyémánt-palotájába jutottunk. Minden oldalon esodás alaku jégoszlopok, alakok, ivetek emelkednek s a fáklya fényétől kápráztatólag csillognak. Mindenféle megkövesült embereket, állatokat, fákat és virágokat véltem látni s csak mikor megtapogattam, akkor hittem el, hogy igazán nem egyéb jégnél.

Legsajátságosabb az, hogy e jég a téli hónapokban, tehát mikor kint keményen fagy, egészen elolvad: mikor pedig a nyár beköszönt s a nap forrón süt az égen, akkor itt a barlang tetejéről becspepő víz megfagy és alkotja e esodás alakokat.

Kedves Forgó bácsit melegen üdvözölve maradok

hű kis olvasója

Balász Gyula.

DRÁGA PERECZ.

(Képei az 544. lapon.)

PERECZET, fris pereczet,
Sós pereczet vegyenek?
Egy perecz csak két krajezár,
Bizony kérem nem nagy ár!»

Igy kiált a pék-legény
Ott az utca szegletén.
S aki arra elmegyen,
Egy pereczet megveszen.

»Ejnye de szép pereczek!
Mondja a suszter-gyerek.
»Egyet bizony elcsenek —
Hiszen ugy sem látja meg!»

Oda settent csöndesen...
(Hisz nem látja senki sem.)
S egy pereczket ügyesen
A kosárból el is esen.

S épen hogy elugranék —
Sarkán fordul meg a pék,
Aki egy vitéznek ott
Markába pénzt olvasott.

No hiszen volt hadd el hadd!
Varga-inas megszabad.
De a pék is megered,
Elfogja a gyereket.

»Lurkó, hadd verjelek el!..
Néked ingyen perecz kell?
Nesze, adok, gaz liezkó,
Nesze, semmirevaló!

Kértél volna engemet,
Adtam volna pereczet.
Hanem lopni?.. Nem járja!
Mars a város házára!

Előre most, gaz kölyök!...
A kis inas könyörög,
Kiált irgalmatlanul
De már ki nem szabadul.

A rendőr már közeleg,
Viaskodik a gyerek,
S a drabant nagy haragban:
»Mi lárma ez? Mi baj van?»

»Verekedtél rosz gyerek!
De mostan megmentelek.
Szabadítson ki a csel...
S a rendőrnek így felel:

»Hát... izé... nyög a legény.
»Hát... no... ez a kis öcsém.
Varga-inas voltakép...
És... hát... izé... nyög a pék.

»Nyögje ki már, mi baj van.
Mondja ki egy huzomban!
E fiu mit vétett hát,
Hogy megcserzé a hátát?»

»Azért... izé... ejnye no.
Mert a fiu renyhe, no!
Meglapitám, biz ugy ám...
Későn hozta a csizmámat.

Varga-inas szívirül
Egy nehéz kő legördül.
Nagyot ugrik, megörül
S fut az utca szögletreül.

Biz ő kelme meglakolt.
Biz a drága perecz volt!
S megfogadja a gyerek
Nem lop többé pereczet.

Sem ezt, sem más egyebet!
Mert ritkák az emberek
Akik a rut lopásnak
Ily könnyen megbocsátanak.

De még ezt is vegyed fel.
Hogy ha lopsz
Kis gonosz:
Isten ellen vétkezelt!

A DALSZITTER JEGBÁVILÁNG ERDELYBEN. (Lásd az 574. lapon.)

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, 7-ik sz. Athenaeum-épület.
 Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.